

Грачова В. В., аспірант УДУФМТ

РОЛЬ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН ТА ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ООН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ

Здійснено дослідження ролі Ради Безпеки ООН та Генеральної Асамблеї ООН у забезпеченні міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом. У цьому контексті розглянуто особливості розмежування компетенції РБ ООН та ГА ООН у питаннях підтримання міжнародного миру та безпеки відповідно до Статуту ООН, їх внесок у міжнародну боротьбу з тероризмом та безпосередню роль у сфері міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом, зокрема, у процесі створення та зміцнення універсальної договірно-правової бази боротьби з тероризмом.

Ключові слова: тероризм, міжнародні організації, підтримання міжнародного миру та безпеки, міжнародно-правове регулювання, міжнародне правоутворення, м'яке право, універсальні анти-терористичні договори, ООН, Статут ООН, Рада Безпеки ООН, Генеральна Асамблея ООН.

Grachova V., PhD student of the USUFIT

THE ROLE OF THE UN SECURITY COUNCIL AND THE UN GENERAL ASSEMBLY IN ASSURING INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF COMBATING TERRORISM

The article studies the role of the UN Security Council and the UN General Assembly in assuring international legal regulation of combating terrorism. In this context there have been studied the particularities of the division of competence between the UN SC and the UN GA in the area of maintaining international peace and security according to the UN Charter, their contribution in international combat against terrorism and their specific role in the sphere of international legal regulation of combating terrorism, in particular, in the process of creation and strengthening of the universal legal conventional basis of combating terrorism.

Key words: terrorism, international organizations, maintaining international peace and security, international legal regulation, formation of international law, soft law, universal anti-terrorist treaties, UN, UN Charter, UN Security Council, UN General Assembly.

Грачева В. В., аспірант УГУФМТ

РОЛЬ СОВЕТА БЕЗОПАСНОСТИ ООН И ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕИ ООН В ОБЕСПЕЧЕНИИ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ БОРЬБЫ С ТЕРРОРИЗМОМ

Осуществлено исследование роли Совета Безопасности ООН и Генеральной Ассамблеи ООН в обеспечении международно-правового регулирования борьбы с терроризмом. В этом контексте рассмотрены особенности разграничения компетенции СБ ООН и ГА ООН в вопросах поддержания международного мира и безопасности в соответствии с Уставом ООН, их вклад в международную борьбу с терроризмом и их непосредственная роль в сфере международно-правового регулирования борьбы с терроризмом, в частности, в процессе создания и укрепления універсальной договорно-правовой базы борьбы с терроризмом.

Ключевые слова: терроризм, международные организации, поддержание международного мира и безопасности, международно-правовое регулирование, международное правообразование, мягкое право, універсальные антитеррористические договоры, ООН, Устав ООН, Совет Безопасности ООН, Генеральная Ассамблея ООН.

Постановка проблеми. Рада Безпеки (РБ) та Генеральна Асамблея (ГА) як головні органи Організації Об'єднаних Націй (ООН), що мають компетенцію у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки, є невід'ємними елементами у системі міжнародної антитерористичної боротьби. Зважаючи на суттєвий вплив міжнародних організацій, передусім ООН, на механізм міжнародно-правового регулювання, взаємодоповнюючі функції РБ ООН та ГА ООН у

сфері підтримання міжнародного миру та безпеки, а також їх значний внесок у подолання глобальної загрози тероризму, актуальною проблемою є дослідження ролі цих органів у забезпеченні міжнародно-правового регулювання антитерористичної боротьби.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як слушно вказали Е. Розенд та Е. Міллар, РБ ООН та ГА ООН «сприяли створенню міжнародних нормативно-правових рамок для боротьби з тероризмом» [30, с. 59]. При цьому в дослідженнях багатьох авторів (Р. Л. Бобров, А. Б'янкі, С. В. Глотова, Г. К. Єфімов, М. Коскенніємі, І. І. Лукашук, С. О. Малинін, Р. Мані, Г. І. Морозов, А. Пелле, М. Дж. Петерсон, Є. С. Пчелінцев, Б. Сол, Г. І. Тункін, В. М. Федоров та ін.) розглядалися переважно загальні аспекти діяльності РБ ООН та ГА ООН, пов'язаної з підтриманням міжнародного миру та безпеки й забезпеченням регулювання міжнародних відносин, а також окремі аспекти їхньої діяльності у сфері боротьби з тероризмом. Водночас існує необхідність цілісного дослідження ролі РБ ООН та ГА ООН у забезпеченні міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом, що дозволить з'ясувати особливості взаємного впливу цих органів на процес міжнародно-правового регулювання антитерористичної боротьби, та, зокрема, на створення та зміцнення універсальної договірно-правової бази боротьби з тероризмом.

Мета статті полягає в цілісному дослідженні ролі РБ ООН та ГА ООН у забезпеченні міжнародно-правового регулювання антитерористичної боротьби.

Вклад основного матеріалу. Міжнародні міжурядові організації суттєво впливають на механізм міжнародно-правового регулювання, яке охоплює правотворчу та правозастосовну фази [8, с. 10], при цьому система міжнародно-правового регулювання, як наголосили Г. О. Анцелевич та О. О. Покрещук, «є найбільш організованою, цілісною і глобальною системою координації міждержавних відносин» [10, с. 79]. Вплив міжнародних організацій на міжнародно-правове регулювання, як вказав І. І. Лукашук, має три основні форми: створення «сприятливої морально-політичної атмосфери» для ефективного функціонування механізму міжнародно-правового регулювання, здійснення «конкретного сприяння» у забезпеченні такого функціонування та «вдосконалення» цього механізму [9, с. 130]. Їхня роль у вказаній сфері зумовлена передусім тим, що вони «впливають на держави, організують взаємодію суверенної влади держав» у процесі створення та здійснення норм міжнародного права [9, с. 128]. Міжнародні організації здійснюють вплив на міжнародно-правове регулювання у процесі реалізації своїх функцій (інформаційна, нормотворча, кодифікаційна, контрольна, оперативна [25, с. 76–79]), охоплюючи як правотворчу, так і правозастосовну сфери.

Провідна роль ООН у підтриманні міжнародного миру та безпеки, пов'язана також із забезпеченням глобального співробітництва та розвитку міжнародного права, зумовлює її першочергове значення у сфері міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом. При цьому серед шести головних органів ООН найважливішими, з погляду підтримання міжнародного миру та безпеки й забезпечення відповідного регулювання міжнародних відносин, є Рада Безпеки та Генеральна Асамблея. Водночас, розмежовуючи компетенцію цих двох органів, Статут ООН «зберігає пріоритет Ради Безпеки» [11, с. 104], яка, відповідно до п. 1 ст. 24 Статуту, несе головну відповідальність за підтримання міжнародного миру та безпеки й діє від імені всіх членів ООН при виконанні обов'язків, що витікають з цієї відповідальності. Діяльність РБ, яка складається з 15-ти членів, зосереджена на вирішенні конкретних завдань, пов'язаних із підтриманням міжнародного миру та безпеки. Зокрема, відповідно до Статуту, вона уповноважена розслідувати будь-який спір або ситуацію, яка може призвести до ускладнення міжнародних відносин або викликати спір, та рекомендувати процедуру або методи врегулювання; визначати існування загрози миру, порушення миру або акту агресії та робити рекомендації або ж вирішувати, яких заходів слід вжити для підтримання чи відновлення міжнародного миру та безпеки, включаючи примусові заходи, пов'язані з використанням збройної сили [22]. У рамках цієї діяльності РБ приймає як резолюції, які не накладають на держави правових зобов'язань, хоча й мають значну морально-політичну вагу, так і юридично обов'язкові рішення. Особливе значення в цьому контексті має ст. 25 Статуту ООН, відповідно до якої держави-члени ООН погоджуються підкорятися рішенням РБ ООН та виконувати їх (як слушно вказали А. І. Дмитрієв та В. І. Муравйов, у ній наголошується «на правозастосовному характері рішень Ради Безпеки ООН» [4, с. 175]).

Водночас Генеральна Асамблея, в якій представлені всі держави-члени ООН, уповноважена обговорювати будь-які питання або справи в межах Статуту та робити рекомендації членам ООН і Раді Безпеки [22]. Однак п. 1 ст. 12 Статуту передбачає, що коли РБ виконує свої функції стосовно певного спору або ситуації, ГА не має права робити рекомендації щодо них, якщо РБ не запросить про це. ГА може звертати увагу РБ на ситуації, які могли б загрожувати міжнародному миру та безпеці; вона уповноважена обговорювати загальні принципи співробітництва у справі підтримання міжнародного миру та безпеки; обговорювати будь-які питання, порушені перед нею та які належать до цієї сфери, і робити відповідні рекомендації (з урахуванням п. 1 ст. 12 Статуту) [22]. При цьому будь-яке питання у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки, щодо якого «необхідно вжити дію», передається нею на розгляд РБ, до або після обговорення [22]. У рамках своєї діяльності у вказаній сфері ГА ООН приймає акти «без обов'язкової юридичної сили» [29, с. 412] (на відміну від актів юридично обов'язкового характеру, які стосуються окремих аспектів функціонування інституційного механізму ООН).

Таким чином, РБ ООН, до повноважень якої «включені *активні владного характеру дії на захист миру*» [1, с. 31], відіграє провідну роль у питаннях, безпосередньо пов'язаних із підтриманням міжнародного миру та безпеки, але ГА ООН має важливе значення при вирішенні загальних питань у цій сфері. Крім того, відповідно до Статуту ООН, ГА уповноважена організовувати дослідження та надавати рекомендації в цілях сприяння міжнародному співробітництву в політичній, економічній, соціальній сферах, сфері культури, освіти, охорони здоров'я, реалізації прав людини та основних свобод, а також в цілях заохочення прогресивного розвитку міжнародного права та його кодифікації [22], забезпечуючи, таким чином, створення умов для панування міжнародного миру та безпеки.

Саме ГА ініціювала активний розгляд проблеми міжнародного тероризму в рамках ООН у 1970-х рр. (що, зокрема, було зумовлено стагнацією діяльності РБ під час «холодної війни»), зосередившись на питаннях вироблення дефініції міжнародного тероризму, вивчення його корінних причин та вжиття заходів для запобігання йому (ці аспекти розглядав Спеціальний комітет, заснований резолюцією ГА ООН 3034 (XXVII) від 18 грудня 1972 р.). У 1970-х – 1980-х рр. ГА прийняла низку резолюцій щодо запобігання міжнародному тероризму, в яких висловила «глибоку стурбованість з приводу зростаючої кількості актів міжнародного тероризму», зауважила про «важливість міжнародного співробітництва для розробки заходів, які могли б ефективно перешкодити вчиненню цих актів» [12, с. 219]. Важливим кроком стало формулювання в актах ГА принципу беззастережного засудження та визнання протиправності актів, методів та практики тероризму (зокрема, в її резолюції 40/61 від 9 грудня 1985 р. вказано, що ГА «беззастережно засуджує як злочинні всі акти, методи й практику тероризму, хоч би де і ким вони вчинялися» [13, с. 384]). В актах ГА ООН були сформульовані рекомендації щодо конкретних заходів для боротьби з тероризмом, таких як «узгодження національних законів» із відповідними «існуючими міжнародними конвенціями» [13, с. 384] та ін.

У 1994 та 1996 рр. ГА прийняла дві декларації, в яких закріпила найважливіші положення щодо міжнародної антитерористичної боротьби. Зокрема, Декларація про заходи з ліквідації міжнародного тероризму, затверджена резолюцією ГА ООН 49/60 від 9 грудня 1994 р., розглядається як «перший усеосяжний» інструмент, що визначає відповідні стандарти «на міжнародному рівні» [30, с. 53]. У згаданій декларації було підтверджено положення про засудження всіх актів, методів та практики тероризму як злочинних і таких, що не мають виправдання; визначено заходи боротьби з тероризмом, які мають уживатися на рівні держав та в рамках системи ООН; зокрема, було підтверджено принцип, згідно з яким держави повинні утримуватися від організації терористичних актів на територіях інших держав, підбурювання до них, пособництва їм або участі в них, а також від потурання або заохочення діяльності на своїй території, спрямованої на вчинення таких актів [14], який також був підтверджений в актах РБ ООН. З початку XXI ст. ГА ООН прийняла низку інших важливих актів (Декларація тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, Глобальна контртерористична стратегія Організації Об'єднаних Націй та ін.), в яких визначені принципи, напрями й засоби міжнародної боротьби з тероризмом та шляхи підвищення її ефективності відповідно до актуальних потреб. Зокрема, у резолюції ГА ООН 68/187 від 18 грудня 2013 р. підтверджено принцип, згідно з яким «тероризм не може й не повинен асоціюватися з якою-небудь конкретною релігією, національністю, цивілізацією або етнічною групою»; указано на необхідність надання державам-членам ООН допомоги у

«протидії використанню Інтернету в терористичних цілях»; підтверджено необхідність «надання допомоги та підтримки жертвам тероризму»; відзначена «важливість створення та підтримання справедливих і дієвих систем кримінального правосуддя ... в якості фундаментальної основи будь-якої стратегії протидії тероризму» [17, с. 2, 3, 4].

Таким чином, акти ГА ООН, як важливий інструмент регулювання поведінки держав на основі «неюрідичних зобов'язань» (зобов'язань, «що виникають з м'яких джерел права») [3, с. 69], забезпечили мобілізацію та координацію їх зусиль у боротьбі з тероризмом, визначили основні принципи, напрями та засоби цієї боротьби. Водночас особлива роль ГА в забезпеченні міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом визначається специфікою її участі у формуванні міжнародного права (яке являє собою весь процес створення правової норми, від «усвідомлення об'єктивної потреби регулювання відповідних суспільних відносин» до «власне правотворчості», яка включає «формування норми права на основі узгодження суб'єктами міжнародної правотворчості її змісту» та «надання нормі юридичної сили» [7, с. 11, 22]). При цьому авторитетний західний науковець А. Пелле слушно вказав на те, що «ГА відіграла значно більшу роль у сфері формування міжнародного права», аніж можна було очікувати, зважаючи на її «повноваження, обмежені наданням одних лише рекомендацій» [29, с. 408].

Діяльність ГА ООН у якості широкого форуму з обговорення проблеми тероризму сприяла визначенню потреб міжнародного договірно-правового регулювання антитерористичної боротьби (наприклад, у вищезгаданій резолюції 40/61 ГА ООН висловила прохання до Міжнародної морської організації «вивчити проблему актів тероризму на борту або проти морських суден з метою винесення рекомендацій щодо відповідних заходів» [13, с. 385], що поклало початок розробці відповідних міжнародних угод; у резолюції ГА ООН 51/210 від 17 грудня 1996 р. була визнана «необхідність зміцнення міжнародного співробітництва, спрямованого на запобігання використанню ядерних матеріалів у терористичних цілях, та вироблення відповідного правового документа» [15, с. 2]). Крім того, у допоміжних органах ГА здійснювалося вироблення змісту договірних антитерористичних норм (Комісія міжнародного права та створені ГА ООН спеціальні комітети розробили проекти п'яти універсальних антитерористичних договорів); у її рамках триває розробка проекту всеосяжної конвенції щодо міжнародного тероризму. При цьому резолюції ГА про прийняття вказаних договорів є невід'ємним етапом міжнародної антитерористичної правотворчості, оскільки акти міжнародних організацій про прийняття текстів міжнародних угод «входять у процес їх укладання» [23, с. 153].

Водночас акти ГА можуть бути «першим етапом двохетапного процесу «рекомендаційна норма – норма міжнародного договору», не входячи при цьому безпосередньо в договірний процес створення міжнародно-правових норм» [6, с. 9]. При обговоренні антитерористичних актів ГА ООН фактично відбувається узгодження позицій держав з певних питань, і їх згода щодо прийняття відповідного акту свідчить також про їхню згоду зі змістом норм, викладених у ньому, тому на момент розробки певного антитерористичного міжнародного договору вже може існувати узгоджена між державами модель поведінки. Зокрема, затвердження в актах ГА принципу беззастережного засудження та визнання протиправності актів, методів та практики тероризму сприяло закріпленню в універсальних антитерористичних договорах зобов'язання держав забезпечувати, щоби передбачені цими договорами злочинні діяння за жодних обставин не виправдовувалися з будь-яких міркувань політичного, філософського, ідеологічного, расового, етнічного, релігійного або іншого аналогічного характеру (наприклад, відповідне формулювання містить ст. 5 Міжнародної конвенції про боротьбу з бомбовим тероризмом).

Таким чином, ГА ООН відіграла важливу роль у сфері міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом, опосередковуючи відповідний нормотворчий процес держав. Водночас положення її актів спрямовані й на забезпечення реалізації заключної стадії міжнародної правотворчості, пов'язаної з наданням нормам юридичної сили: наприклад, у резолюції 60/78 від 8 грудня 2005 р. ГА запропонувала державам-членам ООН «розглянути питання про підписання та ратифікацію Міжнародної конвенції про боротьбу з актами ядерного тероризму, з тим, щоби забезпечити скоріше набрання нею чинності» [16, с. 2]. Загалом, зважаючи на багатогранну роль актів ГА ООН у формуванні та розвитку міжнародного права (вони виступають і «початковим етапом нормоутворення, й доказом звичаєво-правової норми, що вже склалася, й відтворенням та підтвердженням норм і принципів міжнародного права, й тлумаченням принципів Статуту ООН»; вони можуть «затверджувати проекти конвенцій»

[24, с. 66]), цей орган має великий потенціал у забезпеченні міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом.

Активна діяльність РБ ООН у сфері боротьби з тероризмом розпочалась у 1990-х рр. із запровадження низки антитерористичних санкцій, які допомогли «зміцнити зростаючий міжнародний консенсус» стосовного того, що тероризм – це «незаконна діяльність, яка потребує колективних міжнародних заходів протидії» [28, с. 157–158]. У 1990-х – 2000-х рр. РБ прийняла значну кількість актів, що стосуються як конкретних ситуацій (терактів), так і загальних питань боротьби з тероризмом (наприклад, у резолюції РБ ООН 1269 (1999) від 19 жовтня 1999 р. визначено основні напрями та принципи міжнародної боротьби з тероризмом; у резолюції 1456 (2003) від 20 січня 2003 р. РБ закликала держави «надавати одна одній сприяння в справі запобігання, розслідування, кримінального переслідування й покарання за акти тероризму» [19, с. 3]). Важливим кроком стало підтвердження та посилення в актах РБ антитерористичних положень, вироблених Генеральною Асамблеєю (зокрема, резолюцією 1377 (2001) від 12 листопада 2001 р. РБ прийняла декларацію про глобальні зусилля по боротьбі з тероризмом, в якій заявила про засудження «всіх актів, методів і практики тероризму як злочинних і таких, що не підлягають виправданню, незалежно від їхніх мотивів, у всіх їх формах і проявах, хоч би де і ким вони вчинялися», а також охарактеризувала акти міжнародного тероризму як такі, що «суперечать цілям та принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй» та є однією з «найсерйозніших загроз для міжнародного миру та безпеки» [18, с. 2]). У резолюції 1624 (2005) від 14 вересня 2005 р. РБ звернула увагу на новий аспект, який стосується «підбурювання до терористичних актів» та спроб «виправдання або уславлення (апології)» цих актів, та закликала держави «законодавчо заборонити підбурювання до вчинення терористичного акта або актів», «запобігати такій поведінці» [21, с. 1, 3].

Зважаючи на це, акти РБ ООН, як і акти ГА ООН, відіграли важливу роль у забезпеченні мобілізації та координації міжнародних антитерористичних зусиль, визначенні основних принципів, напрямів та засобів міжнародної боротьби з тероризмом, виступаючи потужним засобом морально-політичного регулювання поведінки держав. Водночас специфічна роль РБ у сфері міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом зумовлена наявністю в неї виключного права визначати існування загрози миру й вирішувати, яких заходів слід вжити, та обов'язком держав-членів ООН підкорятися відповідним їй рішенням та виконувати їх. Посилаючись на главу VII Статуту ООН як на підставу для вжиття нею дій, РБ ООН прийняла низку актів, що накладають на членів ООН правові зобов'язання загального характеру у сфері боротьби з тероризмом. Прийняття резолюцій щодо «абстрактної» загрози тероризму, які накладають на держави відповідні «загальні зобов'язання», є «надзвичайно інноваційним» пристосуванням Ради Безпеки ООН у сфері антитерористичної боротьби [27, с. 482, 493]. Зокрема, у резолюції 1373 (2001) від 28 вересня 2001 р. РБ ООН зобов'язала держави вжити низку заходів, спрямованих на боротьбу з фінансуванням тероризму, а у резолюції 1540 (2004) від 28 квітня 2004 р. – на запобігання використанню ядерної, хімічної або біологічної зброї й засобів її доставки недержавними суб'єктами в терористичних цілях. Крім того, згаданими резолюціями РБ заснувала два спеціальні комітети для забезпечення контролю за їх здійсненням та закликала держави надати цим комітетам доповіді щодо кроків, які вживаються ними для їх здійснення.

Таким чином, для регулювання міжнародної боротьби з тероризмом РБ використала «більш потужний», порівняно з рекомендаціями ГА, але «суперечливий» засіб, оскільки відповідні акти РБ «були прийняті в обхід традиційного міжнародного правотворчого процесу, що ґрунтується на згоді держав» [30, с. 54] (вони розглядаються як «квазізаконодавчі акти» або «правотворчі резолюції» [26, с. 918]). Водночас, така квазізаконодавча практика РБ ООН була зумовлена зростанням рівня терористичної загрози у світі після терактів 11 вересня 2001 р. та необхідністю вжиття ефективних заходів протидії, що потребувало, зокрема, швидкого усунення певних прогалин у міжнародно-правовому регулюванні. Прийняття згаданої резолюції 1373 (2001), яка значною мірою відтворює зміст Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму, було зумовлено прагненням РБ забезпечити скорішу реалізацію положень цієї конвенції, яка була прийнята у 1999 р., але до вересня 2001 р. все ще не набула чинності. У резолюції 1540 (2004) РБ висловила стурбованість «загрозою тероризму й небезпекою того, що недержавні суб'єкти ... можуть набувати, розробляти, здійснювати обіг

або застосовувати ядерну, хімічну й біологічну зброю та засоби її доставки», та вказала на «нагальну потребу вжиття всіма державами додаткових заходів для запобігання поширенню ядерної, хімічної або біологічної зброї й засобів її доставки» [20, с. 2], зокрема, не передбачених універсальними антитерористичними договорами. При цьому переважна більшість держав-членів ООН сприйняли та підтримали вищезгадану практику РБ ООН, вживаючи визначені нею заходи та надаючи спеціальним комітетам відповідні доповіді. Наприклад, у Доповіді Комітету, заснованого резолюцією 1540 (2004) Ради Безпеки, представленої у 2011 р., вказано, що держави досягли значних успіхів «у здійсненні заходів із недопущення придбання недержавними суб'єктами ядерної, хімічної й біологічної зброї й засобів її доставки», що стало внеском «у зміцнення глобальних режимів нерозповсюдження та протидії тероризму»; при цьому станом на 24 квітня 2011 р. 168 держав представили цьому комітету доповіді щодо виконання згаданої резолюції [5, с. 2, 9, 42–43].

Суперечливим є питання кваліфікації РБ ООН актів міжнародного тероризму в якості загрози миру та застосування у зв'язку з цим збройної сили (зокрема, на початку 2000-х рр. віднесення Радою Безпеки ООН актів тероризму до категорії загроз миру, у поєднанні з посиланням нею на главу VII Статуту ООН та підтвердженням невід'ємного права держав на індивідуальну або колективну самооборону, викликало, як слушно вказала С. В. Глотова, «низку очікувань та запитань» [2, с. 76], на які не було надано чіткої відповіді. При цьому А. Пелле ще у 1995 р. зазначав, що загалом застосування Радою Безпеки положень глави VII Статуту в контексті розширення концепції «загрози миру» є «неоднозначним» [29, с. 421]). Вирішення згаданого питання вимагає з боку РБ ООН, передусім, забезпечення того, щоб не було завдано шкоди принципу утримання від погрози силою та її застосування в міжнародних відносинах.

Висновки з дослідження й перспективи подальших розвідок у даній темі. Таким чином, акти РБ ООН та ГА ООН як найбільш важливих головних органів ООН у сфері підтримання міжнародного миру та безпеки забезпечили мобілізацію та координацію міжнародних антитерористичних зусиль, визначення основних принципів, напрямів та засобів боротьби з міжнародним тероризмом. При цьому ГА ООН виступила органом, який опосередковує діяльність держав у процесі міжнародного правоутворення у сфері боротьби з тероризмом, та забезпечила вироблення ними універсальної антитерористичної договірно-правової бази, тоді як РБ ООН запровадила додаткові інноваційні засоби, спрямовані на її зміцнення та підвищення ефективності міжнародно-правового регулювання антитерористичної боротьби. Важливим напрямом подальших наукових досліджень у цьому контексті є вивчення особливостей універсального договірно-правового регулювання боротьби з тероризмом.

Література

1. Бобров Р. Л. Организация Объединенных Наций (международно-правовой очерк) / Р. Л. Бобров, С. А. Малинин ; Ленинградский ордена Ленина гос. ун-т им. А. А. Жданова. – 2-е изд. – Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1960. – 81 с.
2. Глотова С. В. Международные проблемы борьбы с международным терроризмом / С. В. Глотова // Вестник Московского университета. – 2004. – №4. – С. 61–88. – (Серия: Право).
3. Даниленко Г. М. Создание международного права и согласие государств / Г. М. Даниленко, Дж. И. Чарни // Вне конфронтации. Международное право в период после холодной войны : сб. статей / отв. ред. Л. Дэмрош, Г. Даниленко ; Американская ассоциация межд. права, Ин-т государства и права РАН. – М. : Спарк, 1996. – С. 35–72.
4. Дмитрієв А. І. Міжнародне публічне право : навч. посіб. / А. І. Дмитрієв, В. І. Муравйов ; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, Л. В. Губерський. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 640 с.
5. Доклад Комитета, учрежденного резолюцией 1540 (2004) Совета Безопасности // Документ ООН S/2011/579, від 14 верес. 2011 р. [Електронний ресурс]. – С. 2–79. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/530/10/PDF/N1153010.pdf?OpenElement>.
6. Колодкин Р. А. Международные рекомендательные нормы (на примере резолюций-рекомендаций Генеральной Ассамблеи ООН) : автореф. дис. ... канд. юр. наук : спец. 12.00.10 «Международное право» / Р. А. Колодкин. – М., 1986. – 24 с.
7. Крылов Н. Б. Роль международных организаций системы ООН в международном правотворчестве : автореф. дис. ... д-ра юр. наук : спец. 12.00.10 «Международное право» / Н. Б. Крылов. – М., 1989. – 38 с.

8. Лукашук И. И. Международно-правовое регулирование международных отношений (системный подход) / И. И. Лукашук. – М. : Междунар. отношения, 1975. – 174 с.
9. Лукашук И. И. Механизм международно-правового регулирования / И. И. Лукашук. – К. : Вища школа, 1980. – 165 с.
10. Міжнародне публічне право : підруч. / Анцелевич Г. О., Покрещук О. О. ; під ред. Г. О. Анцелевича ; Міністерство економіки України, УАЗТ. – К. : Алерта, 2005. – 425 с.
11. Морозов Г. И. Организация Объединенных Наций (основные международно-правовые аспекты структуры и деятельности) / Г. И. Морозов ; Ин-т междунар. отношений. – М. : Изд-во ИМО, 1962. – 511 с.
12. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 31/102 від 15 груд. 1976 р. [Електронний ресурс]. – С. 219–220. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/307/03/IMG/NR030703.pdf?OpenElement>.
13. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 40/61 від 9 груд. 1985 р. [Електронний ресурс]. – С. 384–385. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/482/88/IMG/NR048288.pdf?OpenElement>.
14. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 49/60 від 9 груд. 1994 р. [Електронний ресурс]. – С. 1–5. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N95/768/21/PDF/N9576821.pdf?OpenElement>.
15. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 51/210 від 17 груд. 1996 р. [Електронний ресурс]. – С. 1–5. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N97/761/67/PDF/N9776167.pdf?OpenElement>.
16. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 60/78 від 8 груд. 2005 р. [Електронний ресурс]. – С. 1–3. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/492/30/PDF/N0549230.pdf?OpenElement>.
17. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 68/187 від 18 груд. 2013 р. [Електронний ресурс]. – 5 с. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N13/450/69/PDF/N1345069.pdf?OpenElement>.
18. Резолюція Ради Безпеки ООН 1377 (2001) від 12 листоп. 2001 р. [Електронний ресурс]. – 3 с. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/633/03/PDF/N0163303.pdf?OpenElement>.
19. Резолюція Ради Безпеки ООН 1456 (2003) від 20 січ. 2003 р. [Електронний ресурс]. – 5 с. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N03/216/07/PDF/N0321607.pdf?OpenElement>.
20. Резолюція Ради Безпеки ООН 1540 (2004) від 28 квіт. 2004 р. [Електронний ресурс]. – 5 с. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/328/45/PDF/N0432845.pdf?OpenElement>.
21. Резолюція Ради Безпеки ООН 1624 (2005) від 14 верес. 2005 р. [Електронний ресурс]. – 4 с. – Режим доступу: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/510/54/PDF/N0551054.pdf?OpenElement>.
22. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду, від 26 черв. 1945 р. : редакція від 16 жовт. 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_010&p=1305997052957084.
23. Тункин Г. И. Теория международного права / Г. И. Тункин ; Московский гос. ун-т им. М. В. Ломоносова ; под общ. ред. Л. Н. Шестакова. – М. : Зерцало, 2000. – 416 с.
24. Фельдман Д. И. Генеральная Ассамблея ООН и вопросы развития международного права / Д. И. Фельдман, М. В. Яновский. – Казань : Изд-во Казанского ун-та, 1968. – 236 с.
25. Шибаева Е. А. Правовые вопросы структуры и деятельности международных организаций / Е. А. Шибаева, М. Поточный. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1988. – 192 с.
26. Bianchi A. Assessing the effectiveness of the UN Security Council's anti-terrorism measures: the quest for legitimacy and cohesion / A. Bianchi // European journal of international law. – 2006. – №5. – P. 881–919.
27. Heupel M. Adapting to transnational terrorism: the UN Security Council's evolving approach to terrorism / M. Heupel // Security dialogue. – 2007. – №4. – P. 477–499.
28. Jonge Oudraat C., de The role of the Security Council / Chantal de Jonge Oudraat // Terrorism and the UN. Before and after September 11 / ed. by J. Boulden, T. G. Weiss. – Bloomington [etc.] : Indiana university press, 2004. – P. 151–172.
29. Pellet A. La formation du droit international dans le cadre des Nations Unies / A. Pellet // European journal of international law. – 1995. – №1. – P. 401–425.
30. Rosand E. Strengthening international law and global implementation / E. Rosand, A. Millar // Uniting against terror: cooperative nonmilitary responses to the global terrorist threat / ed. by D. Cortright, G. A. Lopez. – Cambridge [etc.] : MIT press, 2007. – P. 51–82.

Стаття надійшла до редакції 27.12.2013 р.